

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2003-2-26 (Menfi Tespit)
Karar Sayısı : 03-45/524-232
Karar Tarihi : 26.6.2003

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY,
Murat GENCER, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ,
Rıfki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
Kublay ATASAYAR, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN

B- RAPORTÖRLER: Murat ÇETİNKAYA, Hakan Suat ÖLMEZ

**C- BAŞVURUDA
BULUNAN**

: - CAMIŞ Ambalaj Sanayi A.Ş.

D- TARAFLAR

: - CAMIŞ Ambalaj Sanayi. A.Ş.
Fabrikalar Cad. No:2 34940 Tuzla/İstanbul
- MASİT Maden Suları İşletmesi ve Ticaret A.Ş.
Ankara Asfaltı 16. Km. Kınık Köyü Kurşunlu İnegöl/Bursa

E- DOSYA KONUSU: Camiş Ambalaj Sanayii A.Ş. (CAMİŞ)'nin MASİT Maden Suları İşletmesi ve Ticaret A.Ş. (MASİT) ile yaptığı Makine Kiralama Sözleşmesi'ne yönelik menfi tespit belgesi verilmesi talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Rekabet Kurulu'nun 14.7.2002 tarihinde mevcut bazı grup muafiyet tebliğlerinin yerine 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğini çıkarması üzerine, söz konusu Tebliğin yürürlüğe girdiği 14.7.2002 tarihi itibarıyla menfi tespit/muafiyet başvuruları sonuçlandırılmamış olan bazı teşebbüslere, başvuru konusu anlaşmalarının halen yürürlükte olup olmadıklarını tespit etmek ve bu anlaşmaların 2002/2 sayılı Tebliğe göre düzenlemelerini sağlamak amacıyla bir yazı gönderilmiştir.

CAMIŞ'ten gelen ve Kurum kayıtlarına 5.5.2003 tarih ve 1968 sayı ile giren cevap yazısında, Kurum kayıtlarına 4.5.1998 tarih ve 984 sayı ile intikal eden Makine Kiralama Sözleşmesi'nin halen yürürlükte olduğu belirtilerek, bu sözleşmenin menfi tespit/muafiyet başvuruları çerçevesinde değerlendirilmesi talep edilmektedir.

Bunun üzerine 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4., 6. ve 8. maddeleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 14.5.2003 tarih, 2003-2-26/MM-03-M.Ç. sayılı Menfi Tespit Ön İnceleme Raporu, 23.6.2003 tarih ve REK.0.06.00.00/72 sayılı Başkanlık önergesi ile 03-45 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda, CAMİŞ ile MASİT arasında imzalanan CAMBOPAK Çoklu Ambalaj Makinesi'nin kiralanmasına ilişkin "Makine Kiralama Sözleşmesi"nin mevcut haliyle, 4054 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde menfi tespit belgesi alabileceği ifade edilmiştir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraplara İlişkin Genel Bilgiler

Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş. (ŞİŞECAM), bünyesinde yer alan farklı şirketler aracılığı ile cam ürünleri, cam ambalaj, kağıt karton ambalaj, kimyasallar ve metal işleme sektörlerinde faaliyet göstermektedir. CAMİŞ, ŞİŞECAM'ın kağıt karton ambalaj alanında faaliyet gösteren bir şirkettir. ŞİŞECAM'ın bu alanda faaliyet gösteren başka bir şirketi bulunmamaktadır. CAMİŞ'in 2000-2002 yıllarına ait pazar payı oranları aşağıdaki şekildedir.

	2000	2001	2002
Oluklu Ambalaj (%)	5,4	5,5
Ofset Ambalaj (%)	4,9	4,5+-

CAMİŞ'in en büyük 5 rakibinin pazar payları ise %6 ile %15 arasında değişmektedir. Bu pazar payları göz önüne alındığında CAMİŞ'i, pazarda orta ölçekli bir şirket olarak değerlendirmek mümkündür.

MASİT ise Kınık Köyü-İnegöl'de maden suyu üretimi (Kınık Maden Suları) ile işgal eden bir şirkettir. MASİT, CAMİŞ ile imzaladığı sözleşme çerçevesinde, elde ettiği çoklu ambalaj makinesi ve teknik bilgi ile maden sularını 6'lı ambalaj içerisinde pazara sunma imkanı elde etmektedir. Genelde 24'lü tavalarla pazarlanan maden suları için 6'lı ambalaj, MASİT'e ürün arzında yeni bir çeşitlilik sağlamaktadır.

H.2. İlgili Pazar

Başvuruya konu Sözleşme, maden sularının 6'lı paketlerde ambalajlanmasına yönelik makine kiralanması ve teknik bilgi temin edilmesine ilişkindir. Sözleşmeye konu makinenin özellikleri ve makineyi kiralayan maden suyu üreticisi şirketin yer aldığı sektör göz önüne alındığında, ilgili pazarı maden suyu ambalajlanması sınırlarından daha geniş belirlemek gerekmektedir. Çünkü maden suyu şişeleri çeşitli şekillerde ambalajlanarak pazara sunulabildiği gibi, maden sularının tüketiciler tarafından tek tek satın alınmaları da mümkündür.

Ayrıca, maden sularının 6'lı ambalajlar şeklinde paketlenmesi yalnızca kağıt-karton ambalajlardan oluşmamakta, piyasada çeşitli maden suyu üreticileri plastikten veya farklı ürünlerden tasarlanan çeşitli çoklu ambalaj yöntemlerini de uygulamaktadırlar. Bu tip farklı ambalaj yöntemleri MASİT'in CAMİŞ'ten kiraladığı makineye alternatif olarak kullanabileceği paketleme yöntemlerinin bulunduğunu göstermektedir. Bunun yanı sıra, maden suyu şişelerinin ambalajlanmasında kullanılan farklı yöntemler, diğer gazlı-gazsız içecek üreticileri tarafından da içecek şişelerinin paketlenmesinde kullanılabilir.

Bu bilgiler çerçevesinde ilgili ürün pazarı, maden suyu ve benzeri ürünlerin (diğer bir ifadeyle içecek şişelerinin) paketlenmesinde kullanılan ambalaj ürünleri pazarı olarak tespit edilmiştir. İlgili coğrafi pazar ise, ilgili ürün pazarının ülke içerisinde belli bir coğrafi pazarla sınırlanmasının mümkün olmaması ve bölgeler arasında rekabetçi şartların farklılığını ortaya çıkaracak bir unsur bulunmaması nedeniyle Türkiye Cumhuriyeti sınırları olarak kabul edilmiştir.

H.3. Sözleşmenin İncelenmesi

ŞİŞECAM Grubu içerisinde yer alan CAMİŞ'in yurtdışından bir anlaşma ile edindiği CAMBOPAK Çoklu Ambalaj Makinesi'ni MASİT'e kiralaması ve bu makine için yine yurtdışından sağladığı teknik bilgi çerçevesinde özel tasarım ve malzemeyi kullanarak ürettiği ambalajı belirli şartlar ile MASİT'e temin etmesi Makine Kiralama Sözleşmesi'nin konusunu oluşturmaktadır.

Sözleşmede ayrıca makinenin teslimi, bakım-onarımı, kullanımı ve öğrenilen teknik bilginin gizliliği gibi konulara yönelik maddeler bulunmaktadır. Sözleşme 2 yıl süreli akdedilmiştir. Tarafların anlaşmaları halinde sözleşme her yıl yeniden imzalanmak suretiyle uzatılabilmektedir. Sözleşmenin süresi en son 2003 yılı sonuna kadar uzatılmıştır.

Bu maddelerin yanı sıra MASİT'in, çoklu ambalaj makinesinde kullanacağı ambalajı sadece CAMİŞ'ten satın alacağı da hükme bağlanmıştır. Sözleşmenin 3.3. maddesinde, "MASİT, makinanın kendisine teslim tarihinden başlamak üzere sözleşme yürürlükte olduğu sürece makinada kullanılacak olan ambalajı sadece CAMİŞ'den satın alacak ve her bir anlaşma yılı döneminde CAMİŞ'ten 1 (bir) milyon adet kutu aldığı takdirde CAMİŞ, MASİT'ten makine kirası talep etmeyecektir." ifadesi yer almaktadır. Bu maddede belirtilen 1 milyon adet kutu sözleşmenin ilk halinde 3 milyon adet olarak belirlenmiştir.

MASİT'in sözleşmede ifade edilen miktardan daha az kutu satın alması durumunda ise, fark olarak belirlenen kutu miktarı esas alınarak hesaplanan tutar makine kirası olarak MASİT tarafından CAMİŞ'e ödenecektir.

Bu çerçevede, CAMİŞ ve MASİT arasındaki Makine Kiralama Sözleşmesi, yukarıda belirtilen madde de göz önüne alınarak dikey bir anlaşma olarak değerlendirilmiş, çoklu ambalaj makinesinde kullanılacak olan kutuların CAMİŞ'ten temin edilmesine yönelik şartın ileri sürüldüğü sözleşmenin 3.3. maddesine ilişkin ve ayrıca makinenin özelliği, benzer makinelerin bulunup bulunmadığı, kullanılan ambalajın özellikleri gibi konunun incelenebilmesi için gerekli olan diğer bilgi ve belgeler CAMİŞ'ten talep edilmiştir.

CAMİŞ tarafından Kuruma gönderilen cevap yazısından, CAMBOPAK Çoklu Ambalaj Makinesi'nden Türkiye'de bir adet bulunduğu, ancak benzer makinelerin benzer şartlarla başka firmalar tarafından da kiralanmak suretiyle kullanıldığı öğrenilmiştir.

Bu makinede kullanılacak kutuların CAMİŞ'ten temin edilmesi şartına yönelik ise, makinede kullanılacak olan ambalajın tasarım şeklinin ve bu ambalajda kullanılacak malzemenin niteliklerinin CAMİŞ tarafından yurt dışından sağlanan teknik bilgi çerçevesinde oluşturulduğu belirtilmiştir. Ayrıca söz konusu ambalaj makinesinde alternatif tasarımların kullanılmasının, paketleme zamanını uzatacağı ve ek işçilik masraflarına yol açacağı da ilgili teşebbüslerden elde edilen bilgiler arasındadır.

H.4. Sözleşmenin Değerlendirilmesi

Yukarıda yer verilen bilgiler çerçevesinde, CAMİŞ ve MASİT arasında, CAMBOPAK Çoklu Ambalaj Makinesi'nin MASİT tarafından kiralanması için imzalanan sözleşmenin, genel olarak, tespit edilen ilgili pazar çerçevesinde rekabeti bozabilecek ve kısıtlayabilecek nitelikte olmadığı görülmektedir.

Sözleşmenin MASİT'e, makinede kullanılacak kutuların CAMİŞ'ten alınması zorunluluğunu getiren şartı açısından ise, bu tip anlaşmaların sektörde genel olarak uygulanması, sözleşmenin MASİT aleyhine mal temini açısından dikey bir kısıtlama getirmesine rağmen kağıt-karton dışında farklı ambalajlama yöntemlerinin bulunması ve sözleşmenin MASİT tarafından süresi sonunda sona erdirilmesinin mümkün olması nedeniyle ve ayrıca hem CAMİŞ'in hem de MASİT'in faaliyet gösterdiği alanlarda rakiplerinin bulunması göz önüne alındığında, söz konusu sözleşmenin 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerine aykırı olmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

I- SONUÇ

Yukarıda yer verilen tespitler ve yapılan değerlendirmeler doğrultusunda, CAMİŞ Ambalaj Sanayii A.Ş ile MASİT Maden Suları İşletmesi ve Ticaret A.Ş. arasında imzalanan CAMBOPAK Çoklu Ambalaj Makinesi'nin kiralanmasına ilişkin Makine Kiralama Sözleşmesi'ne, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 8. maddesi gereğince talep edilen menfi tespit belgesinin verilmesine, OY BİRLİĞİ ile karar verilmiştir.